

[Hauch.]

og til de øvrige nordiske lande både kulturelt og i anden henseende.

Jeg vil sluttelig udtale min gruppes tilslutning til, at vi stadfæster det bud, som fandt sted allerede i 1944, og jeg udtaler håbet om, at de forhandlinger, der har fundet sted mellem Danmark og Island på grundlag af det tidligere forhold, må fortsættes i den bedst mulige ånd; det har jeg al grund til at tro vil blive tilfældet. Jeg anbefaler på min gruppes vegne lovforslaget til hurtig behandling i det høje ting.

Halfdan Hendriksen: Når vi nu her i landet skrider til at ophæve dansk-islandsk forbundslov af 30. november 1918 og dermed vor århundredgamle statsretlige forbindelse med Island, skyldes dette som nævnt fra andre sider Islands ønske, men ikke Danmarks. Det danske folk havde gerne set den statsretlige forbindelse mellem landene fortsat og nærede intet ønske om at få det sidste, ikke særlig stærke bånd, der bandt Danmark og Island sammen, hugget over.

Om indholdet af den forbundslov, der nu skal bringes til ophør, blev der forhandlet mellem danske og islandske repræsentanter under den første verdenskrig. Det var således i krigstid, man dengang nåede til enighed, selvom loven først blev vedtaget og stadfæstet nogle uger efter krigens ophør i 1918. Eftendommeligt nok blev forbundsloven af Islands lovgivende forsamling, altinget, erklæret for bortfaldet også i en krigstid, nemlig som anført af den højtærede statsminister den 16. juni 1944, altså under den sidste verdenskrig og på et tidspunkt, da Danmark var besat og følgelig ude af stand til at optage de forhandlinger, forbundslovens § 18 fastslår der skal føres om lovens revision, hvis den danske rigsdag eller det islandske alting efter udløbet af året 1940 tilkendegiver, at man ønsker sådan forhandling ført. Der står i denne paragraf yderligere, at hvis forhandlingen ikke inden 3 år efter fremsættelsen af forlangende om forhandling fører til en fornyet overenskomst, kan såvel altinget som rigsdagen vedtage, at overenskomsten mellem de to lande ophæves; der kræves dog, at to trediedele af medlemmerne i hvert af rigsdagens ting eller af altinget stemmer herfor. Dette krav blev opfyldt af altinget og meddelelse herom i sin tid tilstillet os, men som nævnt tidligere på et tidspunkt, da departementschefestyret naturligvis intet effektivt kunne foretage sig i sagen. Det var følgelig, som jeg allerede har understreget, Island, der ensidigt og uden forudgående forhandling med os op-

hævede forbundsloven, hvorefter vi naturligvis ikke har noget valg, men også må ophæve denne lov, der af let forståelige grunde ikke fortsat kan bestå i Danmark, efter at den er bortfaldet i Island. At forslaget om forbundslovens ophævelse her i landet først fremsættes nu, skyldes som fremhævet af statsministeren en række forskellige forhold, der har foranlediget udsættelse af forslagets fremsættelse.

Af de mænd, der i 1918 under møderne i Reykjavik førte forhandlingerne fra dansk side, nemlig Christoffer Hage, J. C. Christensen, Borgbjerg og Erik Arup, er nu professor Arup den eneste, der er tilbage. Til den tak, statsministeren i sin fremsættelsestale i det andet høje ting har rettet til professor Arup, vil jeg gerne — efter først at takke for de venlige ord, den højtærede statsminister også rettede til mig — føje nogle bemærkninger. Foruden at deltage i disse vigtige forhandlinger har Erik Arup i de siden da forløbne næsten 32 år, altså, om jeg så må sige, fra begyndelsen til enden, været medlem af dansk-islandsk nævn som repræsentant for det radikale venstre. Hans indsigt i og kendskab til islandske forhold er overordentlig betydeligt, og hans indsats i arbejdet indenfor nævnet har været fortrinlig. Nogle af mine bedste og smukkeste politiske minder har jeg fra mit 24-årige medlemskab i nævnet. Samarbejdet, forståelsen, samværet, ikke mindst på rejserne til og fra Island, og sammenholdet indenfor den danske afdeling af nævnet har været forbilledlige, og hertil har professor Erik Arup bidraget mere end nogen anden. Nu ved ophævelsen af forbundsloven føles det for mig og sikkert også for Arup, som om et afsnit af tilværelsen er forbi.

De forhandlinger, der efter Islands ophævelse af forbundsloven var nødvendige for at bringe overensstemmelse tilveje på en række områder, også af rent praktisk natur, er, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, ført efter 1945 på de områder, hvor det har været muligt at føre dem, og der er nu i virkeligheden intet andet tilbage end at vedtage forslaget, som det foreligger.

Det ville naturligvis være fristende at benytte lejligheden til at give et rids af Danmarks og Islands forbindelse i de næsten 600 år, i hvilke de to lande under den ene eller anden form har været knyttet til hinanden, men dels ville det vel være at trække for store vekslers på det høje tings tid, dels er alle de mange tildragelser og omskiftelser i tidens løb jo nedfældet i historiens årbøger. Dog vil jeg gerne have lov til at sige, at Danmark efter min opfattelse kan